

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1934.

Första kammaren.

Nr 9.

Onsdagen den 14 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Herr statsrådet *Schlyter* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 100, med förslag till lag angående upphävande av gällande bestämmelser om förnyelse av inteckning, m. m.;

nr 101, angående anslag för beredande av ersättning för förlorad lösen i följd av inteckningsförnyelsernas avskaffande; och

nr 112, med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 24 mars 1916 (nr 90) angående verkställighet av straffarbete och fängelsestraff.

Herr statsrådet *Ekman* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 113, angående tilläggspension åt stiftssekreteraren A. E. Carlgrens änka Johanna Vilhelmina Carlgren, född Sundin;

nr 114, angående rätt för förra ämneslärarinnan vid statens småskoleseminarium i Lycksele Axelina Maria Burman till viss tjänstårsberäkning för pension;

nr 118, angående nybyggnad för lantmäterikontoret i Västmanlands län m. m.;

nr 119, angående godkännande av ett mellan Sverige och Österrike slutet handels- och sjöfartsavtal;

nr 120, angående godtagande av ackord i vissa fall å kronans fordringar för försålda kronoegendomar, m. m.; och

nr 121, angående anslag till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen.

Justerades protokollen för den 7 och den 9 innevarande månad.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående räntefri försträckning åt telegraf-tjänstemännens skatteinbetalningskassa i Stockholm; och

nr 24, angående beredande av ytterligare medel till upprensning av norra inloppet till Fårösund m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

Anmälades och godkändes andra lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 12 maj 1917 (nr 189) om expropriation; och

nr 26, i anledning av väckta motioner om epidemisjukvårdens och barnmorskeväsendets överförande till landstingens förvaltningsutskotts eller deras sjukvårdsavdelningars verkställighet och förvaltning samt om förste provinssiäläkarens inträde såsom självskriven ledamot av förvaltningsutskott eller dess sjukvårdsavdelning.

Föredrogos och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 97, med förslag till lag om mått och vikt;

nr 98, med förslag till lag om ändrad lydelse av 22 kap. 5 och 21 §§ strafflagen; samt

nr 102, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 6 kap. 2 och 3 §§ lagen den 8 juli 1904 (nr 26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 104, angående lån till föreningen för skidlöpningens främjande i Sverige för utbyggnad av turiststationen Högfjället vid Storlien m. m.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 106, angående fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 109, angående tilläggande av högre lön åt underofficeren å övergångsstat J. G. Andersson.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 115, angående försäljning av en tidigare såsom jägmästarebostad disponerad lägenhet i Malå socken av Västerbottens län.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 116, angående förstärkning av femte huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 117, angående reglering av införseln av ägg.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott den av fröken *Hesselgren* och herr *Bergström* väckta motionen, nr 294, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om offentlig arbetsförmedling m. m.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtanden nr 19 och 20, bevillningsutskottets betänkanden nr 2 och 3, bankoutskottets utlåtande nr 5 samt första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 1.

Föredrogos och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 100, 101, 112—114 och 118—121.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 295, av herr *Asplund*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av Nya svenska stenkolsaktiebolaget Spetsbergens egendom å Spetsbergen;

nr 296, av herr *Gabrielsson* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder till sockerbetsodlingens uppehållande;

nr 297, av herr *Ström, Fredrik*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer;

nr 298, av herr *Tjällgren* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om erkända arbetslöshetskassor m. m.;

nr 299, av herr *Larsson, Sam*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om erkända arbetslöshetskassor m. m.; och

nr 300, av herr *Larsson, Sam*, med förslag till förordning om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor.

Ordet lämnades på begäran till herr **Lindhagen**, som yttrade: Herr talman! Jag ber att få framställa en interpellation.

Vid riksföreningens för svenskhetens bevarande utomlands tjugofemårsfest nyligen talade vår nuvarande ecklesiastikminister. Ett folk, sade han, bör känna sig ha en uppgift, en kallelse i historien. Han tillade: en nation, som vill ta sitt liv på allvar, bör taga till rättesnöret det gamla ordet: I ären jordens salt; om saltet mister sin sälta, varmed skall man då salta?

Ett sådant framträdande på höjderna bör verkligen tillvaratagas. Hårda öden undervisa oss sedan gammalt, att den, som ej går till grunden av tingen, blir alltid fredlös. De svenska statsmakternas utrikespolitik har skyggt tillbaka inför världsproblemet. Vi tro vad håglösheten viskar till oss, att striden är för stor för vår förmåga. Och dock, varest två eller tre äro församlade i sanningens namn, där är den mitt ibland dem.

Världsläget ropar väl i dagarna mäktigt efter ett uppvaknande. Belägringstillstånden nalkas oss. Förpliktelseerna kalla oss. Stormakters nedblickande på småstaterna såsom betydelselösa, därför att de ej kunna härska genom fruktan, mana väl de senare till sammanslutning om sanningens makt, om en ny humanistisk världsordning, som vill lösa problemen, som söker den gyllene medelvägen, som ger individen sitt och samhället sitt. Den, som söker, han finner.

Även Norden står sålunda i dessa dagar inför sin uppgift i historien. Nu gäller det. Nu eller aldrig.

Under återopande av sakens natur jämte en på den byggd motion (nr 274) inom första kammaren vid årets riksdag tillåter jag mig anhålla om kammarens tillstånd att få till utrikesministern framställa följande frågor:

1) Anser ej regeringen världsläget ställa Sverige liksom övriga småstater inför en kallelse i historien såsom väktare av sanningens makt och pionjärer för en ny humanistisk värld?

2) Finner ej regeringen i sådan händelse det vara av vikt att, innan det är för sent, skrida till någon begynnande organisation av ett samförstånd och en samverkan mellan *de mindre staterna* i sådant syfte på de kulturella, ekonomiska och utrikespolitiska områdena, det sistnämnda med uteslutande självfaller av militärallianser?

3) Håller ej regeringen före, att ett dylikt samgående mellan *de mindre*

*Interpellation
ang. viss sam-
verkan mellan
de mindre
staterna m. m.*

Interpellation ang. viss samverkan mellan de mindre staterna m. m. (Forts.)
Baltiska staterna, öster och väster om Baltiska havet, är särskilt påkallat såsom utgångspunkt och förebild för en allmännare framryckning av mindre stater i förenämnda syften?

4) Synes ej regeringen, att *de skandinaviska staterna* böra anses beredda att redan nu som en förebild i småstaternas samverkan skapa en gemensam organisation för skandinavernas framträdande i utrikespolitiken, detta icke minst för att sätta även själva problemen, ofredens djupliggande orsaker, på dagordningarna?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spørsmål finge framställas.

Anmälades och bordlades

statsutskottets utlåtanden:

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående likviderandet av vissa av vattenfallsstyrelsen utfärdade reverser; och

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande av återbetalningsskyldighet beträffande vissa av vattenfallsstyrelsen oriktigt utbetalta dyrtidstillägg;

bankoutskottets utlåtanden:

nr 10, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om användande av viss del av de till fonden för pensionering av civila tjänst innehavare under budgetåret 1933/1934 inflytande medlen; och

nr 11, angående regeringen för budgetåret 1934/1935 av utgifterna under riksstatens elfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensionsväsendet, utom i vad angår anslaget till allmänna indragningsstaten;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 10, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av en mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 7 november 1933 avslutad konvention angående konkurs m. m.;

nr 11, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 24 juli 1903 om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket m. m.;

nr 12, i anledning av väckt motion om lagstiftning angående revisorer och huru revision skall verkställas;

nr 13, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 57 § sista stycket sjömanslagen; och

nr 14, i anledning av väckt motion angående förmånsrätt för icke fast anställda handelsresande att utbekomma fordran för lön och provision;

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 5, i anledning av väckta motioner angående ändringar i lagen om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område; och

nr 6, i anledning av väckt motion om viss ändring i lagen om arbetarskydd; samt

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse å Haparanda stad av viss del av kronoparken Karl Johan i Norrbottens län;

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom m. m.;

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark;

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående nedsättning av saluvärdet vid vissa försäljningar av kronoegendom;

nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avskrivning av vissa i flottledsfonden ingående fordringsbelopp;

nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande för vattenfallsstyrelsen att försälja tomter och områden från de under styrelsens förvaltning ställda fastigheter;

nr 10, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa statens järnvägar tillhöriga markområden m. m.;

nr 11, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av viss utfästelse vid genomförandet av regleringen av potatismjölstillverkningen;

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till ackords- och stödlån åt jordbrukare samt i ämnet väckta motioner; och

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av nionde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.20 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Fredagen den 16 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena *Sandler* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 123, angående avskrivning av viss fordran hos förre konsuln i New York K. Woxen.

Justerades protokollet för den 10 innevarande månad.

Herr förste vice talmannen yttrade, att han efter samråd med andra kammarens talman finge föreslå, det första kammaren ville besluta att vid sammanträde lördagen den 24 innevarande månad företaga val av valmän jämte suppleanter för utseende av riksdagens justitieombudsman och riksdagens militieombudsman samt deras efterträdare.

Detta förslag antogs.

Anmäldes och godkändes första lagutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 27, till Konungen i anledning av väckt motion angående lagstiftning om inteckning i hotell- och restauranginventarier.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 100, med förslag till lag angående upphävande av gällande bestämmelser om förnyelse av inteckning, m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 101, angående anslag för beredande av ersättning för förlorad lösen i följd av inteckningsförnyelsernas avskaffande.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 112, med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 24 mars 1916 (nr 90) angående verkställighet av straffarbete och fängelsestraff.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts propositioner: nr 113, angående tilläggspension åt stiftssekreteraren A. E. Carlgrens änka Johanna Vilhelmina Carlgren, född Sundin; och nr 114, angående rätt för förra ämneslärarinnan vid statens småskoleseminarium i Lycksele Axelina Maria Burman till viss tjänstårsberäkning för pension.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 118, angående nybyggnad för lantmäterikontoret i Västmanlands län m. m.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 119, angående godkännande av ett mellan Sverige och Österrike slutet handels- och sjöfartsavtal.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 120, angående godtagande av ackord i vissa fall å kronans fordringar för försålda kronoegendomar, m. m.; och

nr 121, angående anslag till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet herr *Asplunds* motion, nr 295, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av Nya svenska stenkolsaktiebolaget Spetsbergens egendom å Spetsbergen.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet den av herr *Gabrielsson* m. fl. väckta motionen, nr 296, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder till sockerbetsodlingens uppehållande.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet den av herr *Ström, Fredrik*, m. fl. väckta motionen, nr 297, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott nedannämnda motioner:

nr 298, av herr *Tjällgren* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om erkända arbetslöshetskassor m. m.;

nr 299, av herr *Larsson, Sam*, i samma ämne; samt

nr 300, av herr *Larsson, Sam*, med förslag till förordning om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtanden nr 21 och 22, bankoutskottets utlåtanden nr 10 och 11, första lagutskottets utlåtanden nr 10—14, andra lagutskottets utlåtanden nr 5 och 6 samt jordbruksutskottets utlåtanden nr 4—13.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade proposition nr 123 blev densamma på begäran bordlagd.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Berg, Robert*, under 12 dagar räknat från och med den 19 i denna månad.

Anmälades och bordlades

konstitutionsutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse av § 6 mom. 10 och § 26 riksdagsordningen;

nr 2, i anledning av väckt motion om ett utrikesutskott; och

nr 3, i anledning av väckt motion om vissa ändringar i gällande grundlagsbestämmelser angående den tid, för vilken allmänna val till andra kammaren bliva gällande;

bankoutskottets memorial och utlåtanden:

nr 6, med överlämnande av redaktionskommitténs för utgivande av ett historiskt och statsvetenskapligt arbete om den svenska riksdagen berättelse över kommitténs verksamhet under år 1933;

nr 7, i anledning av väckt motion om pension åt förre stenografen hos riksdagens första kammare A. W. Fredén;

nr 8, i anledning av väckt motion om gratifikation åt vaktmästaren hos statsrevisionen E. A. S. Anderssons änka; och

nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld; samt

andra lagutskottets utlåtande nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 21 september 1915 (nr 362) om behörighet att utöva läarkonsten.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.13 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.